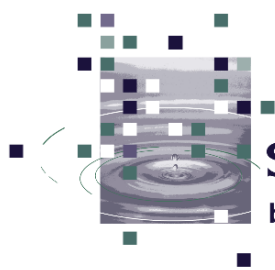

Natuurtoets Holevoetplein Scherpenzeel

NOVEMBER 2023

schenkeveld
bureau voor natuur en landschap

Colofon

Tekst	Dr. A.J.M. Schenkeveld
Productie	Bureau Schenkeveld Visstraat 1, 4101 AC Culemborg 0345 – 534 245 / 06 – 283 078 31 bramschenkeveld@ziggo.nl
Opdrachtgever	Koppel Holding B.V., Scherpenzeel
Contactpersoon	Bob van de Boom van Real Tree B.V., Leusden
Versie	9 november 2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Initiatief	4
1.2	Ligging	4
1.3	Planologisch kader	4
1.4	Probleemstelling	5
2	Methode	7
3	Gebiedsbeschrijving.....	8
4	Flora en fauna	9
4.1	Flora en vegetatie	9
4.2	Vogels.....	9
4.3	Vleermuizen	10
4.4	Overige zoogdieren.....	10
4.5	Vissen, amfibieën en reptielen	10
4.6	Ongewervelde dieren	10
4.7	Conclusie	10
5	Ingreep.....	11
5.1	Initiatief	11
5.2	Effecten	11
5.3	Natuurtoets.....	12
6	Conclusie	12
7	Bijlagen.....	13

1 Inleiding

1.1 Initiatief

Koppel Holding B.V. is van plan op de plek van de afgebrande voedsel- en kledingbank aan het Holevoetplein te Scherpenzeel een woonblok van 12 rug-aan-rug woningen te bouwen.

1.2 Ligging

Het betreffende gebouw lag iets teruggetrokken op het plein in het centrum van Scherpenzeel op een kavel met een bedrijfsbestemming (922). Kavel 920 achter het restaurant De Kleine Holevoet is ook onderdeel van het plangebied. Het plangebied is in totaal ca. 24 are groot.

Figuur 1: ligging plangebied aan het Holevoetplein te Scherpenzeel

1.3 Planologisch kader

De woningbouw past niet in het bestemmingsplan Centrum (2013) van de gemeente Scherpenzeel. Ten behoeve van de nieuwbouw is een projectafwijkingsprocedure nodig. In het kader hiervan wordt door buRO uit Amersfoort een ruimtelijke onderbouwing opgesteld. Hierin is ook aandacht voor het aspect natuur. Volgens de huidige wetgeving moet elke ruimtelijke ingreep getoetst worden aan voorheen de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en overig relevant natuurbeleid. Sedert 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze vervangt de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet.

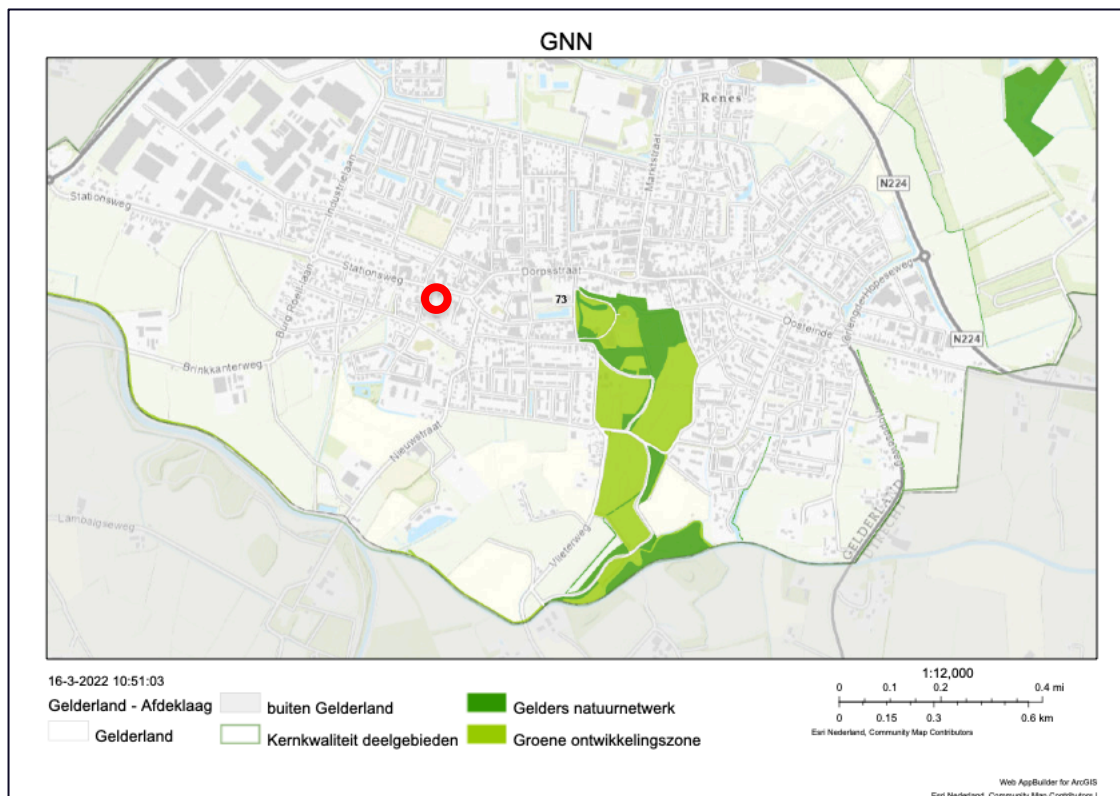
Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt sedert 1 januari 2017 de bescherming van waardevolle natuur. Ze vervangt de oude Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet. In de wet zijn artikelen opgenomen ter bescherming van soorten (hoofdstuk 3), gebieden (hoofdstuk 2) en houtopstanden (hoofdstuk 4). Bij een ruimtelijke ingreep moet voor handelingen met schadelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden of waarbij verbodsbepalingen worden overtreden betreffende soorten Vogelrichtlijn, soorten Habitatrichtlijn of andere nationaal beschermde planten- en diersoorten bij de provincie een ontheffing worden aangevraagd. De onderzoeksplicht rust bij de initiatiefnemer. Het is de gewoonte om voorafgaand aan een uitgebreide beoordeling te onderzoeken of er met betrekking tot het initiatief überhaupt broed- en wintervogels, andere planten-, diersoorten en habitattypen, waarvoor de nieuwe wet is bedoeld in het geding zijn. Dit verslag is de weergave van een dergelijk verkennend onderzoek ook wel quick scan of voortoets genoemd. Een dergelijke voortoets wordt ook uitgevoerd voor projecten, die buiten de eigenlijke begrenzing van een Natura 2000-gebied liggen, maar wier effecten zich mogelijk wel doen gelden op de verderop gelegen natuurwaarden ('externe werking').

EHS of NNN

Inmiddels is de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) zo goed als afgerond. Na de herijking in 2011 en de naamsverandering in 2014 in Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt het in de bedoeling alle begrensde kavels voor 2027 te verwerven en in te richten en te beheren als beschermd natuurgebied. De verwerving gebeurt vooralsnog op vrijwillige basis. Voor gebieden in de EHS geldt het nee, tenzij...principe. Ingrepen hierin kunnen alleen doorgang vinden, als er geen alternatieven zijn en het initiatief van groot openbaar belang is. Het nee, tenzij-beleid is een getrapte benadering. De basis voor deze stappenbenadering is een goede beschrijving van de in het gebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden. Uit onderzoek moet vervolgens blijken of deze wezenlijke waarden en kenmerken significante schade ondervinden door de ingreep.

Het plangebied is geen onderdeel van Natura 2000. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitattypen Veluwe, Binnenveld en Rijntakken Veluwe liggen op circa 10 km in respectievelijk oostelijke, zuidelijke en westelijke richting (zie figuur 3). Het plangebied ligt ook niet in het Gelders Natuurnetwerk (GNN). De dichtstbijzijnde natuurgebieden, onderdelen van het Gelders Natuurnetwerk (GNN), zijn het parkbos van huis Scherpenzeel op ca. 400 m in oostelijke richting of het Valleikanaal met oeverlanden op ca. 500 m in zuidelijke richting (zie figuur 2).

Figuur 2: situering plangebied (rood omcirkeld) in relatie tot het GNN (Omgevingsvisie 2021)

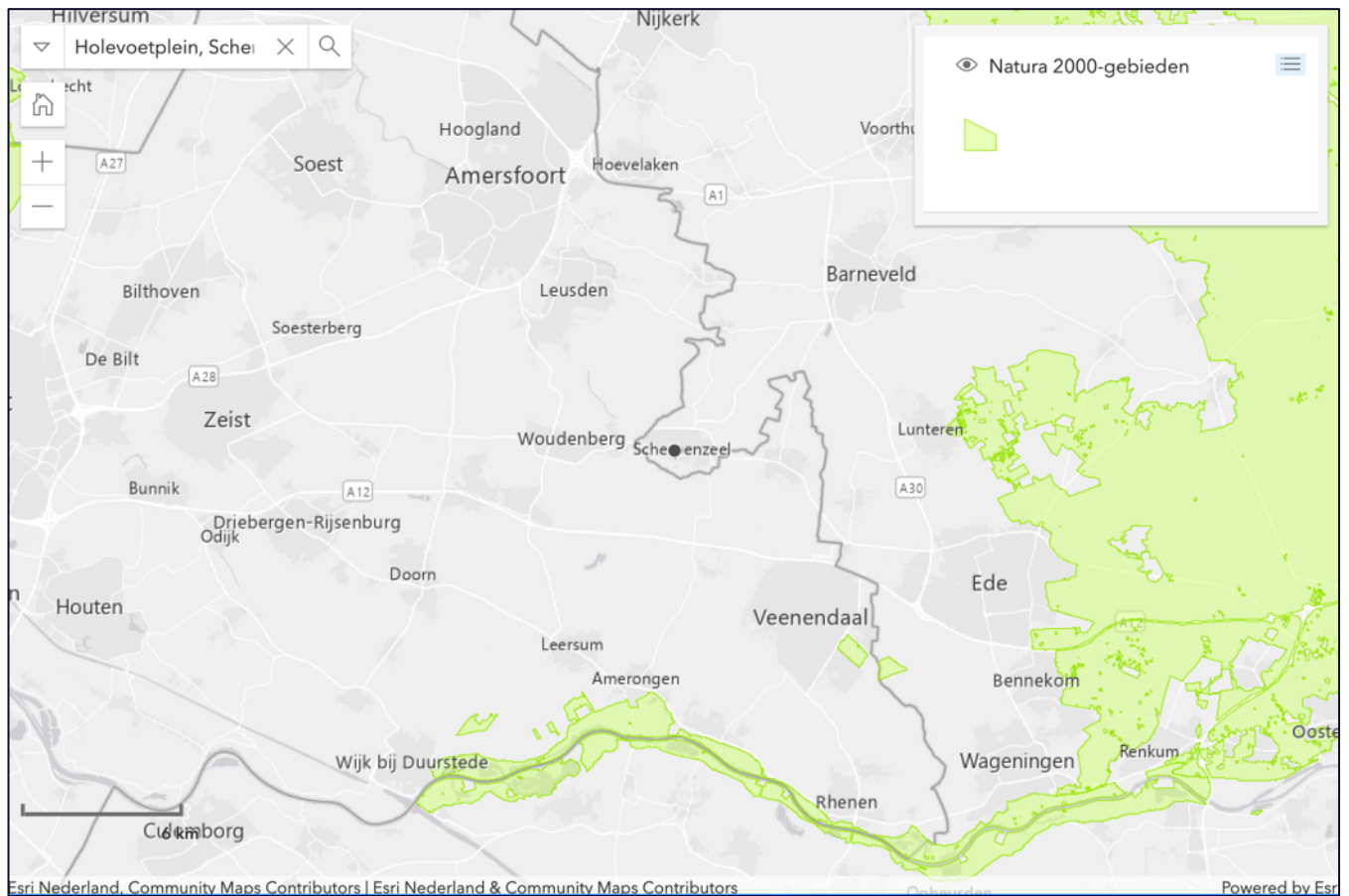
1.4 Probleemstelling

In deze notitie wordt onderzocht in hoeverre de nieuwbouw in strijd is met de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming en of er dientengevolge ontheffing van de verbodsbepalingen of een Vvvgb (volgens de WABO) voor de omgevingsvergunning (handelingen met gevolgen voor beschermde gebieden, planten en dieren) moet worden aangevraagd.

De ingreep wordt niet alleen getoetst aan wetgeving op het gebied van soortbescherming (artikel 3.1-3.41), maar ook aan die op het gebied van gebiedsbescherming (artikelen 2.1-2.11). Dit betekent dat de effecten van de nieuwbouw en het andere gebruik op de instandhoudingsdoelstellingen van de omringende Natura 2000-gebieden worden beoordeeld.

Toetsing aan de Omgevingsverordening Gelderland 2018 (artikel 2.39) is niet aan de orde, omdat het plangebied geen onderdeel is van het GNN en het nieuwe gebruik de natuurdoelen van de GNN zoals die voor deelgebied 73 (Scherpenzeel) zijn geformuleerd niet in de weg kan staan. De nee, tenzij-toets betreft alleen bestemmingsveranderingen binnen het GNN. De omgevingsverordening onderscheidt geen externe werking.

De natuurtoets is onderdeel van de toelichting bij de herziening van het bestemmingsplan.

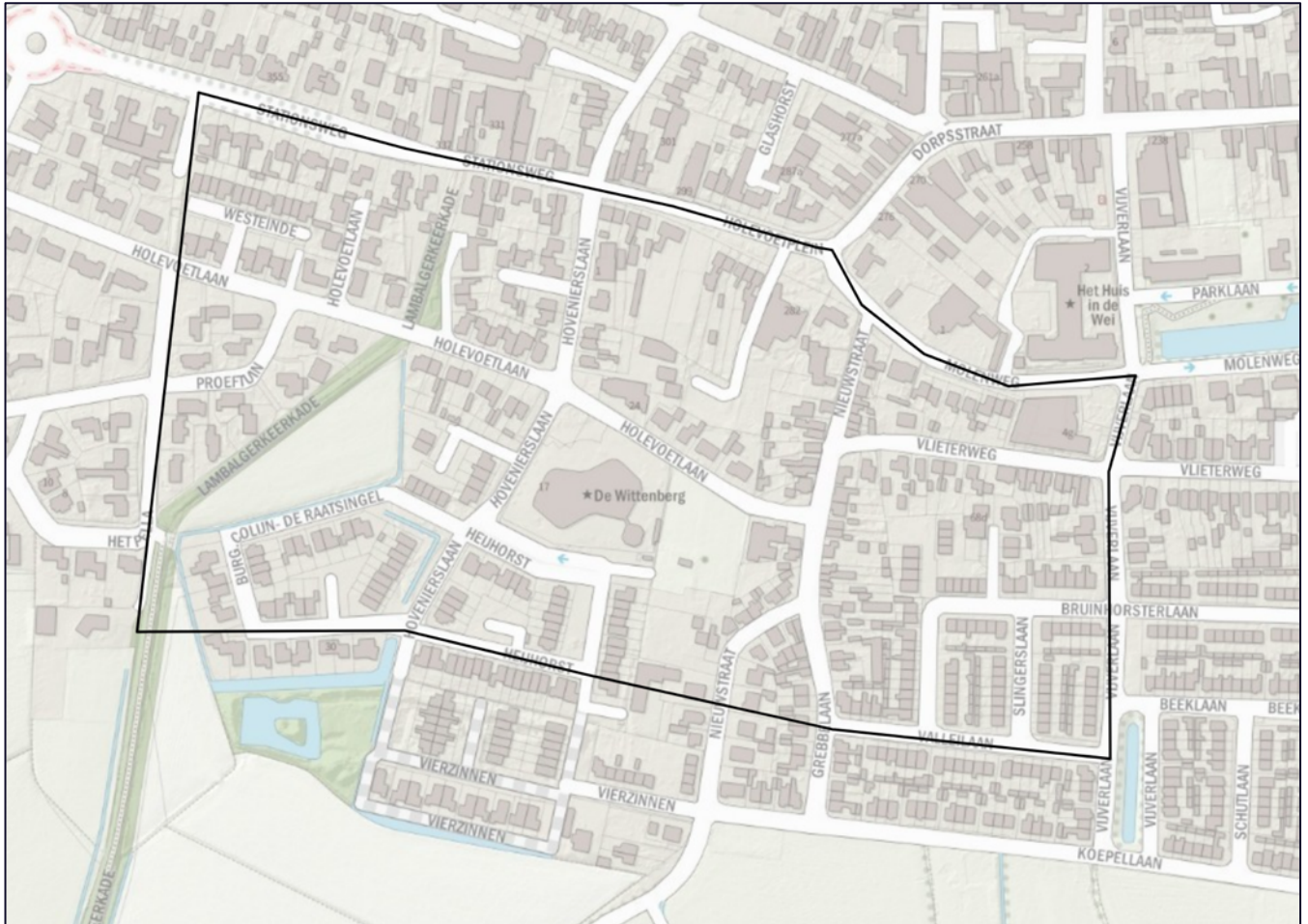

Figuur 3: situering plangebied (zwarte stip) in relatie tot Natura 2000

2 Methode

Op 28 februari 2022 is het terrein bezocht om de beschermde planten en dieren, die het plangebied en directe omgeving bewonen en gebruiken te inventariseren. Daarnaast is in de literatuur en via internet gezocht naar gegevens over de verspreiding van bijzondere soorten in de (wijde) omgeving.

Daarnaast is in de literatuur, via internet en in de database van de NDFF gezocht naar gegevens over de verspreiding van bijzondere soorten in de (wijde) omgeving. Figuur 4 toont de begrenzing van het onderzochte gebied.

Figuur 4: begrenzing zoekgebied verspreidingsgegevens NDFF

3 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt in het centrum van Scherpenzeel. Het betreft een verharde openbare ruimte achter de woningen aan het Holevoetplein. In deze ruimte stond tot voor kort een langgevelig bedrijfsgebouw, dat tot 2019 in gebruik was als opslagloods voor de kleding- en voedselbank. In 2019 is dit gebouw in brand gegaan. Na het opruimen van het puin is slechts een kale vlakte omgeven door hekwerk achtergebleven. De ruimte rond het oude gebouw bestaat uit verharding van betonsteen en wordt als openbare parkeerplaats gebruikt.

Aan de oost-, zuid- en westzijde van het plangebied staan schuttingen van diverse pluimage al dan niet begroeid met klimop. Op de erfgrans aan de oostzijde staan ook enkele bomen, Kronkelwilg en Gewone es.

Plangebied westzijde

en zuidzijde

4 Flora en fauna

4.1 Flora en vegetatie

Tussen de straatstenen en in het zand op de plek van het oude gebouw groeien spontaan gevestigde plantensoorten. Dit betreft kortlevende soorten als Bleekgele droogbloem, Canadese fijnstraal, Fioringras, Gewone melkdistel, Kleine veldkers, Middelste teunisbloem, Paardenbloem, Paarse dovenetel, Veldereprijs, Viltige bastaardwederik, Zachte ooievaarsbek, Zandraket.

Aan de randen in de schaduw van de bomen en de schutting staat een vegetatie die is te typeren als de Zevenblad-associatie (33Aa05)¹. Naast bovengenoemde soort is hier ook Akkerkool, Geel nagelkruid, Gewone es (zaailing), Gewone vogelmelk, Gladde witbol, Grote brandnetel, Fluitenkruid, Hondsdraf, Judaspenning, Klimop, Maarts viooltje, Ridderzuring, Robertskruid, Schijnaardbei, Stinkende gouwe, Speenkruid karakteristiek.

Rozetten van Gewone melkdistel en Bleekgele droogbloem

Maarts viooltje in bloei aan rand plangebied

Er komen in het plangebied geen vaatplantensoorten van de Rode lijst (2015), bijlage IV van de Habitatrictlijn of genoemd in de bijlage behorend bij artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming voor.

Ook binnen het zoekgebied zitten er geen waarnemingen in de NDFF van vaatplantensoorten van de Rode lijst (2015), bijlage IV van de Habitatrictlijn of genoemd in de bijlage behorend bij artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Er zijn binnen het zoekgebied in de NDFF geen waarnemingen aanwezig van bedreigde of beschermde mos-, korstmos-, wier- of schimmelsoorten.

4.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek d.d. 28 februari 2022 zijn de volgende soorten gehoord of gezien: Ekster, Houtduif, Turkse tortel, Zwarte kraai. Hiervan broedt geen enkele soort in het plangebied.

In het zoekgebied van de NDFF zijn over de laatste 10 jaar waarnemingen gedaan van de volgende vogels met jaarrond beschermde nesten (met categorie), die ook wijzen op broeden: Bonte vliegenvanger (5), Boomklever (5), Boomkruiper (5), Bosuil (5), Ekster (5), Gierzwaluw (2), Grote bonte specht (5), Groene specht (5), Huismus (2), Huiszwaluw (5), Kerkuil (3), Koolmees (5), Pimpelmees (5), Ransuil (4), Spreeuw (5), Steenuil (1), Zwarte kraai (5). De categorie 5-nesten zijn van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar ze het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. In sommige provincies wordt de bescherming van de categorie 5 soorten getoetst aan de gunstige staat van instandhouding landelijk en provinciaal. Van genoemde soorten broedt er geen in het plangebied. Van de soorten met categorie 1-4 jaarrond beschermde nesten broedt Gierzwaluw op ca. 200 m en wel op de kopgevel van de woning aan Slingerslaan 13, Huismus op ca. 100 onder de pannen aan de voorzijde van de woning aan de Nieuwstraat 17, Kerkuil op ca. 200 m baltsend/roepend ter hoogte van de woning aan de Slingerslaan 84, Ransuil op ca. 200 m roepend ter hoogte van de woning aan de Slingerslaan 80 en Steenuil op

¹ Schaminee, J. e.a., 1995-1999: De vegetatie van Nederland, deel I-V; Opulus Press, Leiden.

ca. 200 m baltsend/zingend ter hoogte van de woning aan de Slingerslaan 84.

4.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn streng beschermd (Habitatrichtlijn).

Binnen het zoekgebied van de NDFF zijn waarnemingen van Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. De dichtstbijzijnde waarnemingen die op verblijf van Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger duiden liggen op ca. 200 m rond woningen in de omgeving van de Slingerslaan, Valleilaan, Vijverlaan, Bruinhorsterlaan.

Bij het vleermuisonderzoek rond de woningen aan de Dorpsstraat 214 en 224 op ca. 300 m van het plangebied in 2023 door bureau Schenkeveld is een vliegroute van Gewone dwergvleermuis schuin over de Dorpsstraat en foerageergebied van Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger in het westelijk deel van het park huis Scherpenzeel vastgesteld.

4.4 Overige zoogdieren

Er zijn in het plangebied en omgeving geen sporen gezien van wilde zoogdiersoorten.

In het zoekgebied van de NDFF zijn over de laatste 10 jaar alleen waarnemingen van Eekhoorn opgenomen en wel in de groenstrook van de Lambalgerkeerkade.

4.5 Vissen, amfibieën en reptielen

In het kader van deze natuurtoets is er geen veldonderzoek gedaan naar deze soortengroep. Er is ook geen water in het plangebied aanwezig. De sloot is ondiep valt ondanks de kwel in de zomer vermoedelijk droog

Er zijn in het zoekgebied van de NDFF geen recente (< 10 jaar) waarnemingen van beschermde of bedreigde vis-, amfibie- of reptielsoorten aangetroffen.

4.6 Ongewervelde dieren

Tijdens het veldbezoek d.d. 28 februari 2022 zijn geen ongewervelde dieren waargenomen anders dan wat lege slakkenhuizen en spinrag.

Er komen in het zoekgebied van de NDFF geen ongewervelde diersoorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn of genoemd in de bijlage behorend bij artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming voor.

4.7 Conclusie

Er bevinden zich in het plangebied na de brand en de sloop van de restanten van de kledings- en voedselbank geen verblijfplaatsen van beschermde soorten of jaarrond beschermde nesten. Ook de ongeschonden buitenruimte rond het toenmalige gebouw herbergt geen verblijfplaatsen van beschermde soorten. Alleen langs de kanten in de schaduw van de schuttingen en bomen groeien enkele karakteristieke en opvallende zoomsoorten als Geel nagelkruid, Gewone vogelmelk, Judaspenning, Klimop, Maarts viooltje, Robertskruid, Schijnaardbei, Stinkende gouwe, Speenkruid.

In de directe omgeving zijn geen exemplaren Huismus gehoord of gezien. De aangrenzende woningen aan de Holevoetlaan lijken geschikt als verblijfplaats voor weinig verstoringgevoelige vleermuizen o.a. vanwege de aanwezigheid van kantpannen direct op de spouw. Het is echter de vraag of vleermuizen hier in de drukte van de hoofdstraat willen verblijven.

5 Ingreep

5.1 Initiatief

De ruimtelijke ingreep betreft de bouw van een blok van 12 wooneenheden. Het blok heeft een oppervlakte van 16,2 x 40,6 m². Het gebouw heeft een begane grond, een eerste verdieping en vliering in de kap.

Figuur 5: nieuwe situatie Holevoetplein

5.2 Effecten

De belangrijkste ecologische gevolgen van het initiatief hangen samen met het grondverzet (1), de nieuwbouw (2), de herinrichting van de buitenruimte (3) en het andere gebruik (van kringloopwinkel naar wonen, 12 eenheden) (4).

- Ad 1) Het grondverzet is minimaal. Er gaat geen groen verloren. Er verdwijnen geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten en er worden er ook geen verblijfplaatsen van (inter)nationaal beschermde diersoorten vernietigd.
- Ad 2) Tijdens de bouw van de woning treedt door lawaai, bouwlampen, trilling, bewegingen verstoring van de natuur in de omgeving op. Deze hebben vanwege de afstand (> 100 m) geen effect op de beschermde nesten en verblijfplaatsen van genoemde vogels als Gierzwaluw, Huismus, Kerkuil, Ransuil, Steenuil, vleermuizen en Eekhoorn.
- De verstoring reikt ook zeker niet tot omliggende Natura-2000 gebieden en de kwalificerende soorten en habitattypen, die gevoelig zijn voor deze storingsfactoren.
- Tijdens de bouw treedt ook stikstofuitstoot op. De doorrekening van het effect hiervan op de stikstofdepositie op hiervoor gevoelige habitattypen is doorgerekend met de AERIUS calculator. Het resultaat hiervan is dat de depositie op hiervoor gevoelige habitattypen niet groter is dan 0,00 mol/ha/jaar (zie tekst in kader en bijlage 1).

Voor de Aeries-berekening zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De nieuwbouw heeft qua omvang van materiaal, menskracht en energie een beperkt karakter.
- Er is uitgegaan van 6 maanden werktijd, 130 werkdagen, 1 werkvoorbereider, 1 uitvoerder en 4 man personeel. Deze bezoeken het werk in een bestelbus 130 x en in een personenauto respectievelijk 26 en 260 x in totaal.
- Voor de aan- en afvoer van materiaal wordt het werk 78 x met een middelzwaar voertuig en 39 x met een zwaar voertuig bezocht.
- De aan- en afvoerroute loopt tussen het plangebied en de N224 in het westen (2/3 van de bewegingen) en tussen plangebied en de N244 in het oosten (1/3 van de bewegingen).
- In het werk wordt gebruik gemaakt van een elektrische kraan. Deze wordt met krachtstroom gevoed.
- Voor het bouwrijp maken, de afvoer van sloopmateriaal en het opruimen na het werk wordt 50 uur een graafmachine gebruikt, stageklasse IV, 60 kW, verbruik 6 l diesel/uur.
- Voor het heien wordt 30 uur een heimachine gebruikt, stageklasse 4, 180 kW, verbruik 12 l diesel/uur

Ad 3) De inrichting van de buitenruimte krijgt een groener karakter dan in de oude situatie. Er komen aan de randen groenstroken en er worden een tiental bomen geplant. Aangeraden wordt hiervoor inheemse soorten met een autochtone oorsprong te gebruiken, die ook passen op de locatie (oude es) zoals Beuk, Gewone es, Gewone esdoorn, Haagbeuk, Wintereik, Winterlinde, Zomereik.

In het plangebied wordt geen buitenverlichting anders dan een kleine gevellamp bij het huisnummer aangebracht.

Ad 4) In het nieuwe gebruik als woning (12 stuks) is de verstoring en de stikstofuitstoot beperkter dan in de oude situatie als kringloopwinkel/voedselbank. De verwarming wordt geheel elektrisch en het aantal autobewegingen is veel minder dan die van en naar de winkel (personeel, klanten, toeleveranciers). Toch is dit nieuwe gebruik (12 x 8 lichte voertuigen per etmaal tussen plangebied en de N224 in het westen (60 bewegingen) en tussen plangebied en de N244 in het oosten (36 bewegingen)) doorgerekend met de Aeries calculator. Het resultaat hiervan is dat de depositie op hiervoor gevoelige habitattypen niet groter is dan 0,00 mol/ha/jaar (zie bijlage 2).

N.b. De uitstoot van licht en het aantal autobewegingen zullen minder zijn dan in de oude situatie. De verwachting is dat eventueel in de aangrenzende woningen aanwezige vleermuizen minder verstoord zullen worden!

5.3 Natuurtoets

Bovengenoemde gevolgen worden hieronder aan de Wet natuurbescherming getoetst. Dit betreft de bepalingen ter bescherming van soorten (hoofdstuk 3) en van gebieden (hoofdstuk 2). De bescherming van houtopstanden (hoofdstuk 4) is hier niet aan de orde.

Toetsing aan de Omgevingsverordening Gelderland 2018 is evenmin aan de orde.

Wet natuurbescherming (december 2015), Natura 2000-gebieden (Artikelen 2.1-2.11)

De ingreep heeft geen significant negatief effect op Natura 2000-gebied. Er worden geen verbodsbepalingen op het gebied van gebiedsbescherming overtreden.

Wet natuurbescherming (december 2015), Soorten (Artikelen 3.1-3.41)

Er worden door de ingreep geen verblijfplaatsen van beschermde soorten verstoord of vernield of een andere verbodsbepaling overtreden.

6 Conclusie

Door de nieuwbouw van 12 rug-aan-rug woningen op de plek van het reeds verwijderde gebouw van de kledings- en voedselbank worden er geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming op het gebied van soortbescherming (artikel 3.1-3.41) overtreden. Voor deze conclusie gelden geen voorwaarden.

De woningbouw heeft tenslotte ook geen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van omliggende Natura 2000-gebieden. De stikstofuitstoot is minder dan in de huidige situatie en de depositie daarvan op stikstofgevoelige habitattypen in omliggend Natura 2000-gebied is niet groter dan 0,00 mol/ha/jaar.

7 Bijlagen

1. Holevoetplein 294/296: Aeries-doorrekening dieselwerktuigen en verkeerbewegingen nieuwbouw
2. Holevoetplein 294/296: Aeries-doorrekening verkeerbewegingen nieuwe situatie

